

EL FIL D'ARIADNA

Helena Borrell Carreras

FEM QUE SONI BÉ

Les conseqüències de la
minorització del català i propostes
per a un col·loquial de qualitat

FEM QUE SONI BÉ

EL FIL D'ARIADNA
135

© 2023 Helena Borrell Carreras

© 2023 Enric Marín i Otto, pel pròleg

© 9 Grup Editorial, per l'edició
Angle Editorial
c. Mallorca, 314, 1r 2a B · 08037 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

© Fundació Josep Irla
c. Calàbria, 166 · 08015 Barcelona
T. 93 567 78 63
www.irla.cat
info@irla.cat

Disseny de la col·lecció: J. Mauricio Restrepo
Disseny de les cobertes: Felipe Román Osorio

Primera edició: octubre de 2023
ISBN: 978-84-19017-78-9
DL B 15928-2023
Impress a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic, ni la transmissió
en cap forma ni per cap mitjà, sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació
o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Helena Borrell Carreras

FEM QUE SONI BÉ

**Les conseqüències de la minorització del català
i propostes per a un col·loquial de qualitat**

Pròleg d'Enric Marín i Otto

Premi d'Assaig Irla 2023

 Angle Editorial

A en Derek, la Isolda i la Ciara

Taula

És l' hora del català, per Enric Marín i Otto 11

Introducció 17

Una diagnosi 29

Tenim repertori, però no complau a tothom 31

Un país travessat per la llengua 49

Els mitjans i les ideologies lingüístiques 63

La llengua en l'actualitat: les conseqüències del Procés 71

Trencar esquemes 81

Un col·loquial decent 83

La diversitat de la llengua als mitjans i a l'univers digital 89

La diversitat de la llengua a la literatura 97

El camp de mines dels doblatges 113

El prestigi 121

Entendre la diferència: el paper dels professionals de la llengua 131

Conclusions 141

Bibliografia 145

Agraïments 149

És l' hora del català

Podria semblar que la reflexió i l'anàlisi contingudes en el treball d'Helena Borrell només són una aportació més a un debat de llarg recorregut històric. El debat que a finals del XIX enfrontava els partidaris del «català que ara es parla» i els partidaris del «català acadèmic». O a finals del segle XX, en un context molt diferent, els partidaris del català *light* i el català *heavy*. De fet, amb molt bon criteri, Helena Borrell fuig del terreny de les contraposicions ideològiques apriorístiques i s'esforça a actualitzar un diagnòstic sobre la situació de la llengua per fer propostes que permetin donar vida a l'ús del registre col·loquial. Com la mateixa autora afirma, cal entendre el seu text com «un intent més de normalitzar el català, concretament l'ús del registre col·loquial, sense caure en el debat estèril de posicions enfrontades». És precisament aquesta perspectiva la que fa tan radicalment rellevants i oportunes l'anàlisi i les propostes contingudes en aquest llibre. Una reflexió necessària per a combatre els efectes d'una tempesta perfecta.

Una tempesta perfecta

Els canvis de les dues primeres dècades del segle XXI que afecten la situació de la llengua catalana són molt més profunds que els canvis viscuts en els darrers 20 anys del segle passat. Entre d'altres, hi concorren tres factors: l'evolució demogràfica, l'afectació local dels canvis globals en l'ecosistema comunicatiu, i l'esgotament del model autonòmic i el marc competencial fixat per la Constitució del 78. La darrera onada migratòria ens ha portat de la Catalunya dels 6 milions a la que s'apropa als 8. A diferència de la immigració de l'època franquista, ara la procedència és extraordinàriament diversa, global. I ara, com fa 50 o 60 anys, la socialització també s'està fent de forma majoritària en la llengua del poder econòmic i cultural fort; és a dir, el poder que s'expressa en llengua espanyola.

Un poder reforçat per l'evolució de mercats mundials desregulats i un oligopoli audiovisual global que, a casa nostra, funciona de manera gairebé exclusiva en espanyol o en anglès subtitulat en espanyol. Vivim una emergència. Avui la llengua i la cultura catalanes estan més desprotegides que a començaments dels anys 80 del segle passat. Per això necessitem repensar les polítiques educatives, culturals i lingüístiques en un context en què la combinació dels mercats globals i el marc competencial tendeixen a afeblir la posició de la llengua catalana. Per què?

D'acord amb l'ordenació legal fixada pel marc constitucional i estatutari, l'Estat té les competències de la legislació bàsica en matèria de mitjans audiovisuals i les comunitats autònomes la despleguen. Però, pel que fa a les telecomuni-

cacions, l'Estat té competències exclusives en tot el que es refereix a política d'espectre, telefonia fixa i mòbil o comunicacions electròniques. Per això, mentre el sistema audiovisual es va desplegar des d'una gestió analògica de l'espectre radioelèctric, l'acció combinada del model educatiu d'immersió lingüística i la creació de la CCMA va permetre impulsar la «normalització» del català. Però l'Estat no va trigar a reaccionar. La minorització de l'oferta televisiva en català es va planificar a finals dels 80 amb la regulació estatal de les concessions de televisions privades. La posterior regulació estatal de la TDT va permetre multiplicar l'oferta televisiva en obert fent encara més petit l'espai de l'oferta televisiva en català.

Però la situació encara ha empitjorat amb l'avenç de la digitalització de l'ecosistema comunicatiu. El present i futur de l'audiovisual passen molt més pels serveis electrònics (*broadband*) que pels serveis televisius tradicionals (*broadcast*). Qualsevol que rebi internet i la programació televisiva per fibra òptica pot comprovar que aquesta forma d'empaquetar l'oferta televisiva minoritza de forma definitiva la producció televisiva catalana o doblada al català. Si afegim la lògica de funcionament de les xarxes socials i els canvis d'hàbits de consum dels joves i no tan joves, la situació de desprotecció a la qual m'acabo de referir és colpidora. Donada aquesta situació, no es pot garantir la continuïtat de la llengua i la cultura pròpies sense una doble aposta estratègica: obtenir prou capacitat d'incidència en tot allò que fa referència a la gestió de l'espectre radioelèctric i les telecomunicacions, i fer una aposta renovada per un servei públic audiovisual de qualitat, que estigui alineat amb el sistema

educatiu. L'opció culta i d'esquerres passa per entendre que els efectes nocius d'unes comunicacions globals privatitzades i desregulades només es poden compensar apostant fortament per unes comunicacions locals públiques que siguin referents. No només a Catalunya. Tant a Catalunya com a Dinamarca o a Corea del Sud. Lamentablement, en aquest terreny, Dinamarca o Corea del Sud ens porten moltíssim avantatge.

Noves apostes, noves prioritats

En el canvi d'època que estem vivint, les indústries creatives i audiovisuals són l'espai més determinant en els processos de construcció dels imaginaris col·lectius. És en el terreny de l'educació, el coneixement i les indústries culturals en què s'està decidint la sort dels tres processos en què ens juguem el futur com a comunitat nacional: la solidesa dels valors democràtics, la cohesió social i l'extensió social de l'ús de la llengua catalana. En tots tres urgeix un salt endavant. Per això, educació-ciència, cultura-comunicació i llengua són avui els vèrtexs d'un triangle de virtuts republicanes.

Per poder dur a terme la seva funció de cohesió social, una llengua ha de tenir prestigi, ha de ser necessària i ha de tenir capacitat d'identificació. Els ideòlegs del nacionalisme espanyol supremacista i assimilacionista ho tenen molt clar. Per això, des de finals dels anys 80 del segle passat s'han centrat a erosionar la capacitat d'identificació de la llengua catalana. Com? Desprestigiant-la i presentant les polítiques de foment com a polítiques d'imposició. Desacreditant la llengua catalana per a fer-la prescindible en un context ad-

vers. Una mostra de cinisme químicament pur. Per això mateix, la proposta d'Helena Borrell és tan oportuna. Perquè reflexiona sobre la minorització del català i la importància de la llengua col·loquial, la que utilitzem a diari, i posa el focus en com reforçar-ne el prestigi, l'atractiu i l'ús; condicions necessàries per esdevenir més útil i guanyar capacitat d'identificació.

Ara, com fa 40 anys, la llengua ha de tornar a ser palanca de cohesió social i element d'identificació transversal per a la societat catalana. Com fa 40 anys, però encara amb més coneixement, amb més determinació i amb més voluntat política. Refent consensos bàsics al voltant de la llengua. Consensos amplis que tinguin la mateixa acceptació social que el dret a decidir (autodeterminació). Tant o més que mai, la continuïtat del projecte nacional català i el seu caràcter inclusiu i solidari es basteixen sobre dues columnes: polítiques socials i llengua, educació i cultura.

ENRIC MARÍN i OTTO
Estiu del 2023

Introducció

El valor d'una llengua

L'any 1973 el músic italià Adriano Celentano va publicar «Prisencolinensinainciusol», una cançó en llengua inventada que va ser un èxit internacional. Tot i que era un galimaties i no s'entenia res del que s'hi deia, feia la sensació que la cantava en anglès americà i, com que sonava bé, la lletra tant li era, al públic. Però no és un fet casual que funcionés amb una lletra que imitava l'anglès, la llengua hegemònica en el món de la música del moment: segurament si la semblança hagués estat amb una altra llengua, sobretot una de minoritzada com ara el català, la cançó de Celentano no hauria arribat al capdamunt de les llistes d'èxits. Vet aquí que hi ha llengües que «sonen bé» per a la majoria de les situacions comunicatives i d'altres que no.

En un dels darrers reportatges emesos a TV3 sobre la situació precària del català, unes joves catalanoparlants van comentar que miraven les pel·lícules amb subtítols o doblades en castellà perquè els diàlegs en català no són versem-

blants —«són molt forçats» va ser l'argument que van adduir. Aleshores les xarxes van tornar a bullir, com sempre que es parla de llengua i hi ha posicions enfrontades: sense ni enumerar-s'ho, aquelles noies revifaven la vella disputa entre els defensors del «català que ara es parla» i els que reivindiquen un català pur, lliure d'interferències castellanes o de qualsevol altra llengua. La realitat, però, coincideix amb el que alguns tuitaires entesos en la matèria es van afanyar a dir: els diàlegs dels doblatges en català poden sonar tan postissos com en castellà —*¡Qué diablos!*—, però això als castellanoparlants no els preocupa (com a mínim l'audiència no se sol queixar) perquè el registre col·loquial en castellà, o aquesta llengua en general, no té la situació sociolingüística que té el català.

Avui ens trobem aquí, un cop més, debatent sobre aquesta controvèrsia recurrent per una raó bàsica: el català, com a llengua minoritzada, no té la legitimitat ni el prestigi necessaris perquè els seus parlants el sentin com a normal i el facin servir sense por o l'acceptin sense recances en totes les situacions comunicatives. És a dir, el problema no el té el registre col·loquial ni la llengua en si, que té tot el repertori necessari per a tots els àmbits d'ús, sinó que l'actitud dels parlants està fortament condicionada per factors sociolingüístics, ideològics i polítics que no ens són favorables. La nostra disposició vers la llengua no s'entén sense un conjunt d'elements extralingüístics que tenen a veure amb el fet que el català és una llengua subordinada, i és aquest l'escull més gran amb què topem.

No hi ha cap vareta màgica per despatxar d'una vegada per sempre la polèmica entre els defensors del «català que ara es parla» i els qui reivindiquen la puresa de la llengua,

o entre el català *light* i el català *heavy*,¹ diguem-ne com vulguem. La discussió està permanentment enquistada pel debat ideològic sobre la llengua. Això no vol dir, però, que ens hàgim de quedar amb els braços plegats o que no hi tinguem res més a dir: hi ha qüestions que sí que es poden abordar. Aquest assaig, doncs, a més de fer una aproximació sobre per què a molts els grinyola el col·loquial de la ficció, vol ser un al·legat sobre la importància de la llengua parlada i una proposta adreçada a tots els qui s'escarrassen perquè el català floreixi, tant oralment com en l'escriptura dels registres informals.

En aquestes pàgines volem donar una empenta a la llengua del carrer, indispensable per a la pervivència del català, per evitar que es tensi massa —com en el joc de tibar la corda, els uns i els altres estirant per cada banda— i acabi trencant-se del tot. Com que seria massa agosarat i força ingenu venir amb la intenció d'enterrar la polèmica entre el que uns consideren català carrincló i els altres espuri, només procurarem desmentir fal·làcies i esfondrar mites, perquè heus aquí el nostre convenciment: ens trobem davant d'un fals dilema. No cal triar entre dos models de llengua diametralment oposats, sinó esforçar-nos a dissipar malentesos i promoure certs models —i hàbits— per donar un impuls

1. Xavier Pericay i Ferran Toutain són els autors del llibre *Verinosa llengua* (1986), que va reobrir el debat sobre el model de català en la llengua literària durant els anys vuitanta, i van encunyar aquests termes per designar un català més permeable (*light*) enfront d'un de més conservador (*heavy*). Cal explicar, però, que el començament de la polèmica se situa al segle XIX, un moment clau per a la llengua catalana, ja que s'iniciava el procés de normativització. Ja llavors van sorgir dues línies divergents, l'acadèmica o literària i la partidària del «català que ara es parla» o llengua viva.

decidit al català del carrer que ens agradaria sentir: poderós, sonor, original i sense complexos.

No és un requisit necessari dedicar-se a la llengua per llegir aquestes pàgines, ja que el que s'hi explica està a l'abast de tots els parlants, experts o no: teniu a les mans l'enèsim tractat sobre com rellotar el català, però si abans el debat requeria en el model de llengua literària o en l'estàndard, ara ens hem de fixar en el registre col·loquial, la llengua que segurament ens defineix més i fem servir més sovint per comunicar-nos en el nostre món hiperconnectat. Si la comunicació del futur ha de tenir lloc per canals audiovisuals de manera preponderant, cal que posem fil a l'agulla perquè l'expressió espontània del català no soni postissa o encarcarada, ni tampoc insípida o calcada d'altres llengües.

En la primera part, explorarem les raons per què el català col·loquial es pot percebre rígid o carrincló en doblatges i subtítols, i també en altres discursos semiespontanis, com podria ser una conversa radiofònica o televisiva guionitzada, amb un cert grau de preparació, en què el parlant és conscient de la necessitat d'expressar-se amb correcció encara que el context pugui ser del tot informal. Parlarem de la llengua oral del cinema, la ràdio i la televisió, però també dels discursos orals dels pòdcasts i vídeos de qualsevol plataforma digital.

És encara més escaient reflexionar al voltant de l'oral escrit que apareix en textos que volen imitar la llengua parlada, com ara els diàlegs i monòlegs interiors de la literatura, les entrevistes en mitjans escrits i sobretot les publicacions amb un to conversacional en mitjans digitals. Aquesta versió escrita de la llengua espontània és interessant per una

raó bàsica: el fet de veure el col·loquial en un text —cada cop més habitual arran de l'ús generalitzat de les xarxes socials— pot ajudar el parlant a entendre la diferència que hi ha entre l'estàndard i el col·loquial, i pot servir per promoure certs models per a la llengua parlada que tinguin en compte tota la comunitat de parlants. De la mateixa manera que s'ha estès el català estàndard (oral i escrit) a partir dels mitjans de comunicació, podem fer que el col·loquial que voldríem sentir i llegir, cuidat i endreçat, circuli pels canals que li pertocuen.

També reivindicarem en aquest assaig que l'espontaneïtat de la llengua parlada no se sacrifiqui en nom de la correcció —cosa que sol repercutir en la versemblança del col·loquial planificat— i que no es perpetui un col·loquial interferit entre els parlants, que ara mateix necessitem models saludables per a la llengua del carrer. Hem advertit que no ens decantarem ni cap a un costat ni cap a l'altre, però sí que defensarem uns models que existeixen, naturals i vius alhora, i que alguns —no gaires— personatges públics gasten sense haver de forçar la màquina.

Ens fixarem en tot el que ens ha portat fins aquí, perquè part de la solució és agafar el problema per l'arrel, i ho farem des d'un punt de vista històric, polític i sociolingüístic. Per tant, aquest assaig no va només de la nostra llengua, sinó de tot el que ens l'ha deixada com la tenim. Aquesta mirada interdisciplinària ens hauria de portar a esclarir l'origen del mal per mirar de posar-hi remei. Malgrat les nostres bones intencions, no ens ha de passar per alt que, mentre el català sigui una llengua minoritzada, el col·loquial de la ficció continuarà tenint una acceptació com a mínim dispar: el

castellà té les estructures de poder que el legitimen, mentre que el català, a pesar del suport polític i social que pugui arribar a esgarrapar a casa nostra, sempre juga amb desavantatge. Si ens permeteu la visió una mica reduccionista de la qüestió com a tesi introductòria, el fet que el català sigui una llengua minoritzada ha causat que s'hagi instal·lat en el pensament de molts catalanoparlants que el col·loquial dels mitjans audiovisuals no sona bé o és inadequat (que és el mateix prejudici pel qual alguns pensen que el català no serveix per expressar segons què, com ara per fer humor). Per això necessitaríem gairebé un miracle —ni tan sols l'oficialitat exclusiva del català ens garanteix que es revertiria la situació— per trobar la resposta perfecta i definitiva per al nostre trencaclosques lingüístic. Podem endreçar el que tenim, però difícilment podrem situar-nos al mateix nivell de «normalitat» que el castellà o altres llengües hegemòniques com l'anglès. Al nostre país, el català coexisteix amb el castellà —i amb el francès o l'italià fora de l'Estat espanyol— i, mal que ens pesi, una llengua té molta més força que l'altra. La degradació del català del carrer és una manifestació palmària d'aquesta situació de dominació del castellà envers la nostra llengua.

Fenòmens com el capitalisme o les grans migracions donen poc marge a les llengües com el català, que rema contra corrent per desafiar les actituds utilitaristes en un món en què les llengües petites no són rendibles (és allò de: «Amb el català no es va enlloc» o «el català no serveix per a res»). A pesar de tot això, i amb l'esguard optimista davant l'esgotadora visió apocalíptica sobre l'estat de la llengua que impera en alguns cercles des de fa dècades, a la segona part

d'aquest assaig exposarem algunes idees que poden contribuir a fer que el col·loquial planificat o semiespontani tingui més bona acceptació tant entre els més puristes com els més proclius a la interferència. Tal com hem dit abans, no són receptes màgiques ni definitives, sinó un intent més de normalitzar el català, concretament l'ús del registre col·loquial, sense caure en el debat estèril de posicions enfrontades.

El col·loquial fingit

Abans de desplegar els motius per què hi ha gent que no es fa seu el col·loquial de la ficció, descriurem la llengua parlada que trobem sobretot al cinema, als mitjans de comunicació i a les plataformes digitals. En aquest assaig parlem del col·loquial planificat o semiespontani, és a dir, el discurs escrit que està pensat per ser dit o llegit en contextos informals, com si fos espontani però sense ser-ho de debò. Aquest col·loquial fingit és un llenguatge convencional, fabricat, que podem manipular; la llengua parlada espontània, en canvi, es pot descriure però difícilment es pot prescriure. El lingüista Lluís Payrató, que és dels qui més ha estudiat i descrit el català col·loquial,² defineix aquest registre com una «modalitat lingüística *oral i informal*». Ara bé, la representació d'aquesta varietat en guions o en literatura no es pot considerar estrictament oral perquè, encara que

2. Payrató presenta un estudi sobre aquest registre a l'obra *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*, el primer treball que descriu de manera exhaustiva aquesta varietat funcional del català i que es va publicar per primer cop l'any 1988 (l'edició consultada és de 1996).

tingui la finalitat de ser llegida o interpretada oralment, en origen tenim un text precuinat que no és res més que una imitació.

La llengua del carrer i el col·loquial de la ficció són força diferents: quan parlem espontàniament, fem servir estratègies comunicatives derivades del mode oral, com ara reorganitzar constantment el discurs, i que no trobem en textos planificats. En situacions quotidianes, com que ens hem d'expressar de manera ràpida i sovint sense pensar gaire en com volem transmetre el missatge, ens hem d'aturar i corregir constantment. Tornar enrere per reformular el que hem dit i evitar el malentès (*ai, vull dir...*), canviar de tema per introduir un incís (*com aquest mateix*) o interpel·lar el receptor (*sabeu què vull dir?*) tot sovint formen part d'aquesta comunicació oral i informal, interrompuda i marcada per l'ara i aquí. Aquests aspectes pragmàtics de la conversa es manifesten en la llengua corrent, però la majoria desapareixen en l'oral planificat que fem servir en la ficció. Diu Payrató: «Pel que fa als registres escrits, és evident que es poden apropar al col·loquial, però també que no s'hi identifiquen mai». Per tant, un text escrit pot imitar l'oralitat de manera molt fidedigna, però no arribarà mai a ser real del tot.

El col·loquial prefabricat no tindrà mai les vacil·lacions típiques d'un discurs que no està organitzat: si la llengua del carrer es reproduís en la ficció fil per randa, exactament com si fos espontània, semblaria que els qui la interpreten s'equivoquen. Així doncs, el col·loquial de la ficció és un registre que falseja l'espontaneïtat amb eines de cohesió del discurs i n'elimina la disrupció i les errades. Proveu de transcriure els pensaments a raig i comprovareu que no es-

crivim mai tal com pensem. La llengua del carrer és l'expressió una mica atzarosa d'allò que tenim a la ment; el col·loquial que sentim als mitjans audiovisuals, en canvi, és més sistemàtic, està estructurat i té una escriptura ordenada i influïda forçosament pels coneixements gramaticals i ortogràfics.

Una característica bàsica del col·loquial que fa que sigui difícil prescriure'n un model únic i unitari —com s'ha pretès amb la llengua estàndard— és que n'hi ha moltes versions diferents. Diu Payrató que la denominació «català col·loquial» és una «abstracció», que es concreta en «valencià col·loquial» o «barceloní col·loquial», per exemple. Si bé l'estàndard o altres registres més formals (el llenguatge d'especialitat, com ara el jurídic o el científic) també poden tenir trets dels grans dialectes, és en el registre col·loquial on la varietat geogràfica es manifesta d'una manera més evident: el col·loquial és també el dialecte en estat pur. Les varietats geogràfiques comparteixen molt més espai amb el registre col·loquial que amb l'estàndard, una variant supradialectal que pretén ser neutra. A la llengua parlada espontàniament, en canvi, s'hi sol revelar la diversitat dialectal en tots els nivells: lèxic, fonètic, gramàtic (sintàctic i morfològic) i prosòdic.

Fins ara hem parlat del col·loquial dels doblatges i subtítols, diàlegs en literatura, intervencions radiofòniques, pòdcasts, vídeos d'internet... Podríem afegir-hi concursos televisius, retransmissions esportives i fins i tot publicitat, ja que també s'hi emeten missatges amb trets d'aquesta varietat diafàsica. Sobre la llengua que es fa servir en totes aquestes situacions se n'han fet estudis descriptius molt

exhaustius.³ El debat sobre el model de col·loquial planificat no és nou, però per si no n'hi hagués prou amb els mitjans audiovisuals, l'expansió digital ha afavorit l'aparició d'un tercer espai entre l'oralitat i el discurs escrit que fa necessari reobrir la discussió sobre la llengua informal. Cada cop més veiem el col·loquial en forma escrita perquè la comunicació a les xarxes del món digital ho afavoreix. La manera de comunicar-nos ha canviat: als mitjans socials el discurs no sol ser formal perquè la interacció acostuma a versar sobre temes quotidians, en què s'expressa una opinió o hi ha un debat —sovint acalorat— sobre qualsevol afer. Els missatges de text instantanis —sobretot de whatsapp— han acabat per revolucionar la manera com reproduïm la llengua oral en forma escrita. Per això ja s'ha descrit aquest llenguatge i s'ha identificat com un nou registre anomenat *escriptura conversacional* o *conversa escrita*. Aquesta varietat es caracteritza per emprar estratègies que compensen la manca d'elements no verbals (com ara la gesticulació) i paraverbals (la veu) d'una conversa real. Per exemple, la variació ortogràfica vol reflectir el dialecte dels parlants (amb una ortografia fonètica com *ascolta* o *avere*), i les majúscules o la reduplicació de vocals en una paraula es fan servir per expressar la intensitat (VISCAAAA!).

Totes les institucions, siguin públiques o privades, o qualsevol personatge públic, tenen presència a internet. En aquests canals s'hi poden transmetre missatges formals, però en molts

3. Per a una anàlisi completa de la llengua col·loquial dels mitjans de comunicació, vegeu Bassols i Segarra (2009). En aquest estudi del pseudocol·loquial s'hi presenten exemples de diferents gèneres i formats per descriure les característiques principals d'un registre que combina trets de l'estàndard informal i de la llengua oral real.

casos la comunicació en una xarxa social es vol assemblar a la llengua parlada per tal d'acostar-se més al públic. Els usuaris de plataformes audiovisuals com YouTube, TikTok o Twitch solen fer servir una llengua natural que sovint vol incitar la reacció emotiva i la interacció amb els espectadors o oients. Per tant, si escullen el català per difondre el seu missatge, aquests comunicadors sovint s'expressen de manera informal perquè busquen el tracte proper i es volen connectar amb la seva audiència sense sentir-se encotillats. Per això, ara que s'ha vist la necessitat d'impulsar aquests canals per fomentar l'ús del català —especialment entre els joves, que miren poc o gens la televisió de sempre—, és vital que s'hi promogui una llengua natural en què tothom es pugui sentir còmode i veure's representat. Així doncs, calen estratègies que ens ajudin a superar la dicotomia entre català permeable i català pur, i fer que la nostra llengua parlada sigui tan capaç de transmetre-ho tot com l'escripta, sense perdre's pels viaranys de les confrontacions.

Per tancar aquesta part introductòria cal que aclarim que ens centrarem en el català col·loquial del Principat perquè l'anàlisi que presentem és indestriable del marc politico-social específic de Catalunya. Ara bé, tot i que no parlarem del col·loquial valencià o balear en particular, sí que explorarem el fet que hi hagi parlars regionals i dialectes d'altres llocs del domini lingüístic amb una presència minsa als mitjans audiovisuals catalans —especialment en doblatges— i a les escoles, i analitzarem què representa per a la llengua aquesta manca de diversitat i si té alguna solució.